

VICTOR ION POPA

TAKE, IANKE ȘI CADÎR

**MUȘCATA
DIN FEREASTRĂ**

TAKE, IANKE ȘI CADÎR

Comedie în trei acte

PERSOANELE

CADÎR

IANKE

TAKE

ILIE

IONEL

ANA

SAFTA

Doi copii

ACTUL I

Vezi înaintea ochilor un sir de case ca și cum le-ai privi din stradă. Sunt acolo trei prăvălii modeste, de târgușor provincial. Întâia este a lui Take, a doua este a lui Ianke și cea din urmă și micuță de tot a lui Cadîr. Casa lui Take și a lui Ianke sunt construite absolut la fel, numai că sunt cu totul altfel zugrăvite. De pildă, zidurile casei lui Take sunt roșii, iar tabla de pe acoperiș albă, pe când casa lui Ianke are zidurile albastre și tabla de pe acoperiș roșie. Firma lui Take, pe care-i scris doar: „La Take”, e neagră, cu litere galbene, iar a lui Ianke e galbenă cu litere negre. Căsuța micuță a lui Cadîr și firma lui au luat de la fiecare câte o culoare. Așa, de pildă, zidurile sunt roșii, tabla neagră, firma galbenă cu litere albe. Take și Ianke țin mărfuri la fel, coloniale, un pic de fierărie și măruntișuri de marchitănie. Numai Cadîr are specialitatea nației lui: cafea, rahat și tot felul de dulciuri. E vreme de vară. Toate cele trei prăvălii au perdele în față, cât tine micul trotuar provincial – firește, și ele deosebit colorate. E cald și zăpușcală. Ghicesti apropierea serii – dar vîpia nămezii s-a prelungit până aici. Poate să fie ora cinci. Ulița e pustie și nu se aude decât foarte departe – undeva – cântecul trist al unei flașnete. Toți trei negustorii, ușor și comod îmbrăcați de vară, dormitează pe scaune înadins puse în față, fiecare la prăvălia lui.

SCENA 1

TAKE, IANKE și CADÎR

TAKE (*somnoros și lehămețit de căldură, își sterge nădușeala, ofțând*): Ooof, cald e!

IANKE: Și ce-mi spui asta mie?

TAKE: Dar cui să i-o spui?

IANKE: Ce mă interesează pe mine că ți-i cald? Dacă ți-i cald, du-te în casă și te răcorește! Ce? Eu pot să te răcoresc?

TAKE: Dar ce, te-am rugat eu să mă răcorești? Lasă-mă-n plata Domnului!

Ianke: Ei poftim! Acum eu nu-l las!

TAKE: Mă rog, tie nu ți-i lene să vorbești atâtă?

Ianke: Și ce te privește pe tine dacă mi-i lene ori nu mi-i lene?

TAKE: Dacă ți-ar fi lene ai dormi.

(Pauză; se aude caterinca.)

Ianke: Uuf! Mare căldură! Așa o căldură n-am avut toată vara!

TAKE: Și acum ce-mi spui mie asta?

Ianke: Dar ce, tie-ti spui?

TAKE: Atunci cu cine vorbești?

Ianke: Ce te privește pe tine cu cine vorbesc? Vorbesc cu Dumnezeu!

(Iarăși pauză și iarăși se aude caterinca, tare.)

TAKE: Ia te uită, pe căldura asta lui îi arde de cântat...

Ianke: Ei și ce parcă el cântă? Cântă mașina.

TAKE: Da, dar el dă din mâna.

Ianke: Ce ești dobitoc? El dă din mâna înceț și mașina cântă tare. (Iar mică pauză. Cadîr sfărăie.) Nu sforăi că nu pot să dorm.

TAKE: Nu sforăi eu, turcu' sforăie.

Ianke: Spune-i să tacă.

TAKE: Nu pot, că-l trezesc.

Ianke: Da, dar el de ce mă trezește pe mine? Ei, Cadîr! Acușii îi dau în cap cu un calup de săpun! Cadîr! Ce-ai luat-o așa turcește? Cadîr! Aista-i surd de tot când doarme. Du-te de-l trezește!

TAKE: Nu mă mișc de-aici niciodată.

Ianke: Dar ce, crezi că eu mă mișc? Mai bine stric un calup de săpun. I-auzi domnule cum sforăie! Aista nu mai este turc, aista-i curat harmasar persan! Cadîr! (Ia o bucată de săpun și o zvârle în Cadîr. Cadîr, lovît, crapă un ochi, murmură ceva neînțelus, se răsușește puțin în scaun, apoi se aşază zdravăn și adoarme iar. Nu mai sforăie.)

Ianke: Ei aşa! Dai un ban, dar face!

(Cadîr începe să sforăie iar.)

TAKE (râde): Mai zvârle un calup.

Ianke: Dar ce, crezi că eu am fabrică de săpun? Spune-i că i-a venit un mușteriu, că pe mine nu mă crede.

TAKE: Fă-te repede că dormi, că vine baba Safta să cumpere ceva!

Ianke: Și ce-mi pasă mie? Ea nu cumpără de la ovrei. Fă-te tu că dormi. (Dar și el închide ochii.)

SCENA 2

TAKE, IANKE, CADÎR și BABA SAFTA

BABA SAFTA (se duce la Take): Dom' Take! Un calup de săpun!

TAKE: N-am săpun bun, babă. S-a stricat. Cere-i lui Ianke.

BABA SAFTA: Ooof! Păcatelor! Dom' Ianke, ia dă-mi un calup de săpun!

Ianke: Săpun? De unde am eu săpun? N-am deloc! Ia de la Take, că el are!

BABA SAFTA: Are, da spune că nu-i bun!

Ianke: Parcă se pricepe el la săpun?

BABA SAFTA: Dom' Take, auzi că jupânul n-are.

TAKE: Arc, nu te uita în gura lui.

BABA SAFTA: Ei, Doamne, jupâne, zău, dă-mi un calup de săpun!

Ianke: Se poate așa o creștină ca dumneata să cumpere de la un ovrei ca mine? Ia de la Take, că ți-l dă mai ieftin!

TAKE: Uite, babă, ia bucată ceea de jos! Ți-o dau ieftin!

BABA SAFTA: Apoi vezi că nu-i rău? Dar cu cât?

TAKE: Dă cât vrei! Cinci lei! Poftim!

BABA SAFTA: Ei, îi murdară, nu se poate, maică! Trei lei!

TAKE: Trei! (Ia banii. Baba pleacă.)

Ianke: Dă zece lei încoaace.

TAKE: Pe ce?

Ianke: Pe bucată de săpun. Dar ce am vândut-o eu?

TAKE: De ce-ai zvârlit-o?

Ianke: Ce te privește pe tine ce fac eu cu marfa mea? O aşez unde-mi place! Dă zece lei!

TAKE: Nu dau nimic!

Ianke: Ei dă-mi atunci un calup de săpun de la tine.

TAKE: Și eu ce câștig?

Ianke: Ia nu fi măgar! N-ai câștigat cincizeci de bani? Dă-mi un calup de săpun!

TAKE: Vino de ia.

IANKE: Dacă nu dai imediat, te pun la dobândă!

TAKE (zvârle banii): Na, domnule, ia-ți-i toți! Trei lei!

IANKE: Poftim restul! (Si-i zvârle și el jos niște gologani.) Cincizeci de bani, câștigul tău!

TAKE: Dar ce, am vândut săpunul meu ca să câștig?

IANKE: Dar ce, eu l-am vândut ca să câștig? Tu l-ai vândut, tu să-ți iezi câștigul!

TAKE: Bine. L-am luat.

IANKE: Să-i porți sănătos, dar, fiindcă tot te-ai sculat, dă-i încoaace și pe ai mei.

TAKE: A, asta era? Scoală-te tu și-i ia?

IANKE: Nu pot!

TAKE: Nici eu nu pot! Mai dai cincizeci de bani?

IANKE: Nu pot, că pierd!

TAKE: Bine, altfel nu îți dau!

IANKE: Așa? Dă înapoi cincizeci de bani!

TAKE: Acu' nu mai dau! Gata!

IANKE: Mă, dă înapoi!

TAKE: Nu dau.

IANKE: Serios vorbești?

TAKE: Foarte serios!

IANKE: Ai luat tu pomană de la un ovrei ca mine?

TAKE: Am luat!

IANKE: Ptiu, păcătosule! (Pauză.)

TAKE: Na banii, mă! (Si-i zvârle jos.) Ia-i! N-auzi!

IANKE: Dorm!

TAKE: Îi lasă așa în mijlocul drumului?

IANKE: Ce te privește pe tine unde-mi fac eu casa de economie?

Lasă-i acolo, că poate-s buni de sămânță. (Cadîr iar începe să sforăie.) Pii! Iar a început! Turcii aiștea ne-au necăjit totdeauna pe noi, săracii români! Iar zvârl un calup! Mă, tu ai rezervă, că dacă mai sforăie mult trebuie să deschid o fabrică!

TAKE: Am, dar l-am scurpat!

IANKE: Du-te dracului, n-ai câștigat destul la el? Nu mai vând săpun și gata! Să nu se mai spele mahalaua atât de mult, că nu-i sănătos! Cadîr!? (Zvârle săpunul). Pii!...

TAKE: Ce-ai făcut?

IANKE: Eu n-am făcut nimic, săpunul a făcut! Așa un săpun prost! Eu îl trimit la Cadîr și el nimerește în zid!

TAKE: A dat jos zugrăveala?

IANKE: Să știi că-i semn de ploaie. Așa un săpun bun, nurai căt l-am zvârlit și a mirosit a ploaie a și spălat vopseaua! Ȑasta-i săpun patent! Am să-l vând mai scump de-aci încolo, ca să-mi scot vopsitul casei.

TAKE: Apoi, fără glumă, ar cam trebui să ni le vopsim!

IANKE: Treaba ta, dacă vrei să vopsești, vopsește! Ce, eu am să îți-o vopsesc?

TAKE: Bine, Atunci trimit vorbă lui Stănică să vie și pun la vopsisit.

IANKE: Zăău? Așa crezi tu? Ȑi eu ce fac?

TAKE: Treaba ta.

IANKE: Păi n-a fost vorba să aşteptăm să vie copiii? Să-i întrebăm cum vor ei? Așa o vorbă ai tu?

TAKE: Da, dar băiatul meu a venit.

IANKE: Dar ce mă privește pe mine băiatul tău? Pe mine mă privește fata mea, și ea n-a venit. Dacă fata vrea o culoare și băiatul tău vrea tot culoarea aceea?

TAKE: Bine, mă, înțeleg, dar căt am să stau eu cu casa necurătată?

IANKE: De unde vrei să știi eu?

TAKE: Dacă nu știi tu când îți vine fata vrei să știi eu?

IANKE: Dar ce te-am obligat eu să știi? Parcă tu ai știut când vine băiatul? N-ai știut! Am zis eu ceva? N-am zis.

TAKE: Da, dar a venit. Fiica ta văd că nu dă nici un semn. Mai vine ori nu mai vine.

IANKE: Ei, o să vie dacă vrea și dacă n-o să vrea n-o să vie și gata!... Așa o cultură mare cum învață ea poate că nu-i dă voie să vie.

TAKE: Ei na! Că băiatu-meu nu învață tot la Academia comercială?

IANKE: Da, dar ce, el e femeie?...

TAKE: Păi școala e totuna și pentru băieți, și pentru fete!

IANKE: Ce vorbești? Ȑi le ia și la armată?

TAKE: Ia lasă-mă în pace. Eu vorbesc serios și tie îți arde de glumă.

IANKE: Păi bine, dobitocule, cine a știut vreodată în lumea asta, ce-i în capul unei femei? Ȑi dacă nu știe de ea, când vine, nici Ionel al tău, care a văzut-o acum trei zile, de unde vrei să știi eu, care

n-am văzut-o de doi ani! Lasă să fie ea sănătoasă, acolo!... Ce are să folosească dacă are să vie la un ovrei bâtrân ca mine? Eu bani să trimit. Dacă trimit bani, gata! E! Dacă ar mai trăi maică-sa, ar mai fi o frumusețe – dar aşa? Parcă tu ce folos ai că ţi-a venit băiatul? Îl vezi? Nu-l vezi! El umblă, se plimbă și cere bani! Ce nevoie e să facă asta aici? Poate s-o facă și la București, că tot atât costă! Ba aici costă mai scump, că vrea să sperie târgul. Tu nu-l vezi pe Ionel cu aşa o eleganță? Parcă n-ar fi băiatul lui Take din Podeni, parcă ar fi băiatul prefectului!

TAKE: Lasă să fie dacă-i dă mâna lui tată-său!

IANKE: Zic eu ceva? Lasă să fie că-i Tânăr! Dar ce folos ai tu de asta?

TAKE: Am să mă mândresc că am cogeamite flăcău, voinic și deștept!

IANKE: Iote, iote, că nu ești tu chiar aşa de prost – dar tot negustor prost ești! Tu nu știi să lauzi decât marfa care n-o ai de vânzare!

TAKE: Dar ce, vrei să spui că nu-i marfă bună?

IANKE: Zice cineva ceva? Bună... chiar mă mir că a ieșit aşa o marfă dintr-unul ca tine.

TAKE: Nu mai spune! D-apoi bine, măi, nu-ți aduci aminte cum eram când am deschis noi prăvăliile aici?

IANKE: Ce vorbești? Erai un pârlit de negustor și asta-i tot. Ce te pui tu alături cu aşa o floare de băiat ca Ionel.

TAKE: Pârlit de negustor, ai? Apoi, ai avut tu noroc că eram noi prieteni, că-ți arătam eu tie...

IANKE: Ei, și ce era să arăți? Ai mai spus tu de multe ori aşa o prostie... Ei și ce folos aveai tu dacă mi-ai fi pus acolo câteva coarne? Eu tot cu nevastă frumoasă rămâneam. Mai bine te-ai gândi că nevastă-ta, geloasă cum era, se întoarce în groapă de câte ori te aude că zici aşa o prostie... Si de-atâtea ori o zici, că trebuie să fi ajuns săracă ventilator!

SCENA 3

TAKE, IANKE, CADÎR dormind și ILIE

ILIE: Ce vorbești? Cine a ajuns ventilator?

IANKE: Ho! Nu te speria că nu-ți face concurență.

ILIE: Ce poftesc? Poftesc un calup de săpun!

IANKE: Ce vorbești? Să ce să faci cu el?

ILIE: Ce te sperii aşa? Crezi că am să mă spânzur?

IANKE: Să dacă ai să te spânzuri, crezi că eu pierd ceva?

ILIE: Să chiar dacă am să mă spânzur, ce te-ai speriat aşa?

IANKE: Eu am crezut că vrei să te speli!

ILIE: Cu aşa un nebun nici nu pot vorbi serios. Mă rog îmi dai săpun, ori nu-mi dai?

IANKE: Săpun? Vrei săpun? N-am săpun! Cumpără de la Take.

TAKE: Al meu nu-i bun!

IANKE: Ce vorbești prostii! Cumpără de la el, Ițic, ascultă ce-ți spun eu! Are aşa un săpun fain! Poți să spui Ruhălei că poate să dea pe obraz cu el, ca și cu o cremă!

TAKE: Dăi, mă, săpun omului!

IANKE: De ce ești dobitoc, măi Take! Aşa să aibă el bine dacă a venit pentru săpun. Pentru că nu știi eu ce caută el? Ei, n-a venit! Auzi? N-a venit!

ILIE: Ei și dacă n-a venit? Ce țipi aşa? N-are decât să nu vie!

TAKE: Cine să vie?

ILIE: E nebun! El crede că eu vreau să văd dacă a venit fiică-sa! Ei, n-a venit, foarte bine.

IANKE: Ia, te poftesc! Cum foarte bine? Foarte rău!

ILIE: Ei na, foarte rău! Acum ești mulțumit? Să, mă rog, de ce te superi dacă mă interesez. Ce, n-am voie! Ce, n-am băiat de însurat?

TAKE: A, pentru Ștrul?...

IANKE: Ai înțeles acum? Pentru Ștrul. Aşa unul ca el se cheamă băiat de însurat cu fata mea! Mă rog, fata mea a învățat Academia, poți să spui tu ce cultură l-aînăvățat?

ILIE: L-am învățat eu aşa o cultură cum n-a învățat fata ta! Câștigă la un vagon de grâu cât nu câștigă Cristescu la cinci procese! Ce cultură mai vrei?

IANKE: Dobitocele! Astă-i cultură? Să se învețe înțâi să urmble cu săpunul și pe urmă să vorbească de cultură. Tu nu vezi că n-a purtat guler în viață lui? Aşa o cultură fără guler, să te speli tu pe cap cu ea! Ei, și la urma urmei, n-am săpun și du-te dracului și lasă-mă în pace!

ILIE: Ce te enervezi? Ce te enervezi degeaba? Nu se poate să vorbească liniștiți de-o afacere doi ovrei ca noi?

IANKE: Ovrei? Cine-s ovrei? •

ILIE: Eu și cu tine, cine vrei să fie?

Ianke: Tu ovrei? Uite-te la el! Ovrei tu? Tu nu ești ovrei – tu ești un jidău scârbos, du-te dracului!

ILIE: Ei ho! Și vorbește mai încet să mă duc! Ce țipi așa? Ai să aduni toată mahala! Va să zică, n-ai săpun?

Ianke: N-am! Poate că am să-aduc la toamnă și peste iarnă ai să te speli de câte ori vrei.

ILIE: E nebun! Ce să mai vorbesc degeaba cu el? Bună ziua. (iese.)

SCENA 4

TAKE, IANKE, CADÎR dormind

TAKE: Și ce te superi și tu de pomana dracului?

Ianke: Dar cum să nu mă supăr? Mai întâi că n-am să vârs eu apă de doi lei ca să câștig cincizeci de bani. Și pe urmă, mă rog, ce crede el? Dacă Ștrul și-a pus patru dinți de aur în față am să cad în genunchi în fața lui? Auzi, cine vorbește de cultură: Ițic Timichigiu, care s-a lăsat de meserie, fiindcă a fost odată idiot și-a căzut de pe casă și și-a frânt un ciolan. Acu', de când vinde cereale, vorbește de cultură și vrea să-i dau fata lui Ștrul.

TAKE: Ei, nu i-o da și gata. Ce atâtă supărare?

Ianke: Așa? Ce atâtă supărare? Apoi tu ești mai dobitoc ca el.

TAKE: De ce?

Ianke: Să nu umble acu' după fete subțiri, fiindcă a câștigat la cereale! S-o ia măgarul pe fetița lui Leibovici păscarul, c-a lăsat-o cu copil. Dacă-i ovrei, să fie ovrei cinstit și să se tie de copilul lui.

TAKE: A, așa? Apoi asta nu știu!

Ianke: Apoi tu ce știu? Și-i așa un copil frumos săracul și râde și dă din mânuțe și nu-i dă păcătosu' nici bani de-o rochiță de cit. Așa un om, cu așa o inimă, nu-i nici ovrei, nici creștin, nici turc – e câine.

SCENA 5

TAKE, IANKE, CADÎR dormind și IONEL

TAKE: Unde-ai fost, flăcăule?

IONEL: Dindos, pe bancă. M-am uitat la tren!

Ianke: Frumos, nu? Așa o frumusețe când trece trenul! Te apucă așa un chef să te faci milionar!

IONEL: Da, asta-i adevărat! Dar eu am chef totdeauna să fiu milionar, nu numai când văd trenul! Dumneata nu?

Ianke: Ce să mai vorbim degeaba? Când ești catăr, ai fi foarte fericit să fii cal. Greu să te gândești să ajungi aeroplân! Eu și cu tată-tău ne uităm după tren și oftăm! Tu te plimbi cu el. Nu-i totuña!

IONEL: Astă așa-i, capra sare masa, iada sare casa.

Ianke: Da, dar tu vrei să sară capra peste casă, atunci ce se face iada? Aeroplân! Tocmai ce spun și eu!

IONEL: Tată, ia du-te de te îmbrăcată.

TAKE: Dar ce, nu-s îmbrăcat?

IONEL: Ba da, dar nu-mi place cum ești îmbrăcat. Ai haine berechet, poți să umblă mai curat. Când trăia mama umblă altfel.

Ianke: Aha! Bine faci, bine faci! Adă-i aminte! Face o concurență teribilă lui Matei care cersește pe podul pescăriei!

TAKE: Ia lasă-mă în pace, mă, că nici tu nu umblă mai curat!

Ianke: Păi de ce să umblă curat? Dar așteaptă tu să vie fata și să vezi curătenie. Ce, vrei să-i fie rușine cu un tată ca mine?

TAKE: Dar ce, tu crezi că lui fiu-meu îi e rușine cu un tată ca mine?

Ianke: Păi cum să nu-i fie rușine! Uită-te la aşa o floare de flăcău, și uită-te la tine, parcă ești adunat de la gunoi.

IONEL: Vorbă lungă, tată. Hai, du-te și te îmbrăcată!

TAKE: Ia te uită cum poruncește! Mă, tâncule, tu m-ai făcut pe mine, ori eu te-am făcut pe tine?

IONEL: Astă a fost odată! Acuma, gata, suntem făcuți amândoi!

TAKE: Uite, uite!

Ianke: Bravo, bravo!

IONEL: Hai, că te rog eu. Am motivele mele să te rog.

TAKE: Ei, așa da! Astă-i altceva! Că ai dreptate, îs cam ponosiți pantalonii ăștia! Mă gândeam și eu să-i schimb.

IONEL: Tot, tot schimbi. Te îmbraci de sus și până jos.

TAKE: Nu se poate să știu și eu de ce?

IONEL: Am credit ori n-am?

TAKE: Bine, ai, dar...

IONEL: Gata! Haide!